

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส โรค รายได้ของครอบครัว และที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านสุขภาพ ได้แก่ ภาวะสุขภาพกาย และภาวะสุขภาพจิต ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ แหล่งอาหาร ราคาอาหาร ความเชื่อ และการสนับสนุนของอนามัยชุมชนและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสุขภาพและปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือก 2 ตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร คือ ตำบลหนองเรือ และตำบลสิงห์ จำนวน 300 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(IOC) ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.7 เกือบครึ่งมีอายุ 71 ปีขึ้นไป เป็นหม้าย/หย่า/แยกทาง ร้อยละ 39.7 มีโรคประจำตัว ร้อยละ 51.3 ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดใหญ่อาศัยร่วมกับบุตรหลาน มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท ร้อยละ 36.1 ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 มีภาวะสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้ ด้านแหล่งอาหารส่วนใหญ่ได้มาจากตลาดสดในหมู่บ้านและการแบ่งปันจากเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องถึงร้อยละ 48.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยว่าอาหารประเภทผักและผลไม้ตามฤดูกาลราคาถูก แต่อาหารประเภทเนื้อสัตว์และอาหารทะเลกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่ามีราคาแพง ด้านการสนับสนุนของอนามัยชุมชน พบว่า ได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความเชื่อเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร พบว่า ส่วนใหญ่มีความเชื่อในระดับปานกลาง

2. พฤติกรรมการบริโภคอาหาร พบว่า ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลางและระดับดี และมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับไม่ดีเพียงร้อยละ 14.3

3. ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ พบว่า อายุ สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัย และรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ได้แก่ เพศ และโรคประจำตัว

4. ปัจจัยด้านสุขภาพ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ พบว่า ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ พบว่า แหล่งอาหาร ราคาอาหาร และความเชื่อเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสนับสนุนของอนามัยชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ

In this thesis entitled “Factors Related to Food Consumption Behaviors of the Elderly in Mueang District, Yasothon Province,” the researcher investigates (1) food consumption behaviors of the elderly in Mueang district, Yasothon province; and (2) factors related to food consumption behaviors of the elderly under study.

The study was conducted using demographical characteristics of those under investigation – gender, age, marital status, illness, familial income, and accommodations – in juxtaposition to health factors. The health factors considered were physical and mental health conditions in addition to the socio-cultural factors of sources of food, food prices, beliefs, and support

given by community health facilities in regard to the food consumption behaviors of the elderly under investigation.

The objects of research, therefore, were the relationships between the food consumption behaviors of the elderly and the aforesaid demographical characteristics, the physical and mental health factors, as well as the socio-cultural factors.

As a sample population, the researcher selected 300 subjects domiciled in the Nong Ruea and Sing subdistricts in Mueang district, Yasothon province. Data were collected on the basis of an interview form satisfying expert testing criteria for validity, inasmuch as the item-objective congruence (IOC) fell into the 0.6-1.0 range and the reliability level of the interview form was at 0.87.

Techniques of descriptive statistics used in the analysis of the data collected were frequency, percentage, mean and standard deviation. The techniques of chi-square and Pearson's product moment correlation coefficient were used with the results showing that they were at the statistically significant level of .05.

Findings are as follows:

1. In regard to demographical characteristics, it was found that females comprised the majority of the sample population (66.7 percent). Almost half of them were 71 years old or older. Of the members of the sample population, 39.7 percent were widowers, widows, divorced or separated with 51.3 percent having had a personal illness. Most of them resided with their children and

grandchildren and more than a third had a monthly income less than 3,000 baht (36.1 percent). The health condition of the majority (73.3 percent) was at a moderate level.

In regard to sources of food, it was found that a plurality got food from the fresh market in the village and shared food with neighbors or relatives (48.0 percent). Most of the sample population did not agree that vegetables and fruits in season were cheap in price. Moreover, they agreed that meat and seafood were expensive. In regard to community health support, it was found that the support was judged to be at a moderate level. In regard to belief in proper food consumption, it was found that most of them held this belief at a moderate level.

2. In regard to food consumption behaviors, it was found that most of them exhibited food consumption behaviors at the moderate and good levels. Food consumption behavior at a less than good level was at 14.3 percent.

3. In regard to demographical characteristics vis-à-vis the food consumption behaviors of the elderly under study, it was found that age, marital status, accommodations, and income correlated with food consumption behaviors at the statistically significant level of .05. Factors bearing no correlation with food consumption behaviors were gender and personal illness.

4. In regard to health factors related to the food consumption behaviors of the elderly under investigation, it was found that physical health and mental

health correlated with food consumption behaviors at a statistically significant level of .05.

5. In regard to social and cultural factors related with the food consumption behaviors of the elderly under study, it was found that sources of food, food prices, and beliefs regarding proper food consumption were correlated with food consumption behaviors at the statistically significant level of .05. Finally, however, the aspect of the support of community health facilities bore no relationship with food consumption behaviors.